

Tisková zpráva

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – duben 2018

- Nejvyšší podíl důvěry šetření ukázalo u M. Zemana (47 %), za nímž skončili A. Kiska (33 %), E. Macron (26 %), V. Orbán a T. Mayová (oba 25 %), nejvyšší podíly nedůvěry se objevily v případě A. Merkelové (70 %), D. Trumpa (67 %) a V. Putina (66 %).
- Oproti prosinci roku 2016 výrazně klesla důvěra k R. Ficovi a D. Trumpovi.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz



V dubnovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

| | spíše důvěřuje | spíše nedůvěřuje | nezná | neví | rozdíl +/- |
|---------------------------------|----------------|------------------|-------|------|------------|
| Miloš Zeman | 47 | 47 | 2 | 4 | 0 |
| Andrej Kiska | 33 | 30 | 20 | 17 | +3 |
| Emmanuel Macron | 26 | 35 | 22 | 17 | -9 |
| Viktor Orbán | 25 | 26 | 33 | 16 | -1 |
| Theresa Mayová | 25 | 31 | 28 | 16 | -6 |
| Róbert Fico | 23 | 45 | 14 | 18 | -22 |
| Vladimir Putin | 19 | 66 | 4 | 11 | -47 |
| Donald Trump | 18 | 67 | 5 | 10 | -49 |
| Angela Merkelová | 18 | 70 | 4 | 8 | -52 |
| Benjamin Netanjahu | 13 | 26 | 40 | 21 | -13 |
| Andrzej Duda | 11 | 20 | 51 | 18 | -9 |
| Jean-Claude Juncker | 11 | 26 | 48 | 15 | -15 |
| Sebastian Kurz | 8 | 11 | 67 | 14 | -3 |
| Peter Pellegrini | 8 | 19 | 56 | 17 | -11 |
| Alexander Van der Bellen | 6 | 14 | 67 | 13 | -8 |
| Bašár al-Assad | 6 | 43 | 38 | 13 | -37 |
| Petro Porošenko | 6 | 44 | 33 | 17 | -38 |
| Jens Stoltenberg | 5 | 12 | 72 | 11 | -7 |
| Frank-Walter Steinmeier | 4 | 12 | 72 | 12 | -8 |
| Antonio Guterres | 4 | 13 | 72 | 11 | -9 |
| Si Tin-pching | 3 | 31 | 53 | 13 | -28 |
| Recep Tayyip Erdogan | 2 | 39 | 49 | 10 | -37 |

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 19. 4. 2018, 1115 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Do výzkumu byly zahrnuty jak významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž pro srovnání je i český prezident (viz tabulku 1).

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Nejvyšší podíl důvěry mezi zkoumanými politiky získal český prezident Miloš Zeman, jemuž „spíše důvěřovalo“ 47 % dotázaných a stejně tak 47 % mu „spíše nedůvěřovalo“. Podíly důvěry u všech zahraničních politiků byly podstatně nižší než jedna polovina, relativně nejlépe na tom byl se zhruba třetinou důvěřujících (33 %) a jen statisticky nevýznamně nižším podílem nedůvěřujících (30 %) slovenský prezident Andrej Kiska.

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (v %)

| | IX/06 | IX/08 | XI/09 | XI/10 | IV/11 | XI/11 | XI/12 | IV/14 | XII/15 | XII/16 | IV/18 |
|-----------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|--------|-------|
| M. Zeman | * | * | * | * | * | * | * | 46/47 | 56/37 | 52/42 | 47/47 |
| A. Kiska | * | * | * | * | * | * | * | 26/18 | 34/19 | 32/20 | 33/30 |
| E. Macron | * | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 26/35 |
| V. Orbán | * | * | * | 6/14 | * | 6/20 | 6/17 | 8/20 | 27/19 | 27/18 | 25/26 |
| T. Mayová | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 13/14 | 25/31 |
| R. Fico | 12/32 | 26/33 | 26/35 | 20/35 | * | 17/40 | 22/35 | 23/46 | 46/27 | 42/28 | 23/45 |
| V. Putin² | 23/55 | 20/62 | 20/63 | 20/61 | 22/62 | 15/68 | 14/68 | 11/81 | 24/64 | 23/64 | 19/66 |
| D. Trump | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 30/43 | 18/67 |
| A. Merkelová | 39/14 | 45/20 | 41/28 | 46/22 | 48/26 | 47/29 | 41/36 | 55/24 | 19/68 | 16/74 | 18/70 |
| B. Netanjahu | * | * | 10/19 | 10/20 | * | 12/23 | 11/21 | 23/15 | 16/27 | 17/19 | 13/26 |
| A. Duda | * | * | * | * | * | * | * | * | 15/15 | 8/16 | 11/20 |
| J.-C. Juncker | * | * | * | * | * | * | * | * | 10/24 | 8/24 | 11/26 |
| S. Kurz | * | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 8/11 |
| P. Pellegrini | * | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 8/19 |
| A. Van der Bellen | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 5/10 | 6/14 |
| B. al-Assad | * | * | * | * | * | * | 0/19 | 4/19 | 7/45 | 7/34 | 6/43 |
| P. Porošenko | * | * | * | * | * | * | * | 3/14 | 8/43 | 7/48 | 6/44 |
| J. Stoltenberg | * | * | * | * | * | * | * | * | 7/13 | 4/12 | 5/12 |
| F. - W. Steinmeier | * | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 4/12 |
| A. Guterres | * | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 4/13 |
| Si Tin-pching | * | * | * | * | * | * | * | * | * | 4/23 | 3/31 |
| R. T. Erdogan | * | * | * | * | * | * | * | * | 1/25 | 2/38 | 2/39 |

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Zhruba čtvrtina českých občanů důvěřuje francouzskému prezidentovi Emmanuelu Macronovi (26 %, 35 % mu nedůvěřuje), maďarskému premiérovi Viktoru Orbánovi (25 %, 26 % mu nedůvěřuje), britské premiérce Therese Mayové (25 %, 31 % jí nedůvěřuje) a již bývalému slovenskému premiérovi Róbertu Ficovi (23 %, 45 % mu nedůvěřuje), přičemž však pouze u V. Orbána nebyl podíl důvěry významně převyšován podílem nedůvěry. M. Zeman, A. Kiska, V. Orbán a na ještě o něco nižší úrovni vyjadřované důvěry i rakouský kancléř Sebastian Kurz (8 % dotázaných důvěřuje, 11 % nedůvěřuje) jsou tak jedinými politiky, u kterých nedůvěra statisticky významně nepřevažovala nad nedůvěrou, ale u všech byly podíly důvěry a nedůvěry víceméně vyrovnané. U ostatních včetně již jmenovaných Macrona, Mayové a Fica nedůvěra vždy významně převládá nad důvěrou.

Už jen necelá pětina dotázaných při velké, řádově dvoutřetinové, nedůvěře pak vyjadřuje důvěru ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi (19 %, 66 % nedůvěřujících), americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi (18 %, 67 % nedůvěřujících) a německé kancléřce Angele Merkelové (18 %, 70 % nedůvěřujících). Právě u této trojice politiků Merkelová, Trump a Putin se zároveň objevily výrazně nejvyšší podíly nedůvěřujících na úrovni okolo či mírně nad hladinou dvou třetin. O málo více než desetinu důvěřujících šetření zaznamenalo v případě izraelského premiéra Benjamina Netanjahua (13 %, 26 % mu nedůvěřuje), polského prezidenta Andrzeje Dudy (11 %, 20 % nedůvěřujících)

² V roce 2004 v květnu V. Putinovi důvěřovalo 26 % dotázaných a 47 % mu nedůvěřovalo, v listopadu téhož roku mu důvěřovalo 22 % respondentů, 58 % mu nedůvěřovalo.

a předsedy Evropské komise Jean-Clauda Junckera (11 % k 26 % nedůvěřujících). U ostatních zkoumaných představitelů pak už podíly důvěřujících netvoří ani jednu desetinu, když u již dříve uvedeného rakouského kancléře Sebastiana Kurze to bylo jen 8 % při 11 % nedůvěřujících, po němž následují nový slovenský premiér Peter Pellegrini (8 % k 19 %), rakouský prezident Alexander Van der Bellen (6 % k 14 %), syrský prezident Bašár al-Assad (6 % k 43 %), ukrajinský prezident Petro Porošenko (6 % k 44 %), generální tajemník NATO Jens Stoltenberg (5 % k 12 %), nový německý prezident Frank-Walter Steinmeier (4 % k 12 %), generální tajemník OSN Antonio Guterres (4 % k 13 %), čínský prezident Si Tin-pching (3 % k 31 %) a jako poslední turecký prezident Recep Tayyip Erdogan (2 % k 39 %).

V časovém srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět oproti minulému šetření z prosince 2016 pokles důvěry či vzestup nedůvěry v případě R. Fica (- 19 procentních bodů u důvěry, + 17 procentních bodů u nedůvěry), D. Trumpa (- 12 procentních bodů u důvěry, + 24 procentních bodů u nedůvěry), A. Kisky (+ 10 procentních bodů u nedůvěry), B. al-Assada (+ 9 procentních bodů u nedůvěry), V. Orbána a Si Tin-pchinga (shodně o + 8 procentních bodů u nedůvěry), B. Netanjahua (- 4 procentní body u důvěry, + 7 procentních bodů u nedůvěry), M. Zemana (- 5 procentních bodů u důvěry, + 5 procentních bodů u nedůvěry), A. Dudy a A. van der Bellena (shodně + 4 procentní body u nedůvěry) a V. Putina (- 4 procentní body u důvěry). Významnější posuny v opačném směru se prakticky nevyskytly, pouze v případě A. Merkelové a P. Porošenka došlo k mírnému poklesu podílu nedůvěřujících (shodně o 4 procentní body). Specifická situace se pak vyskytla ve spojení s T. Mayovou, u níž souběžně vzrostly podíly důvěřujících (o 12 procentních bodů) i nedůvěřujících (o 17 procentních bodů), což zjevně souvisí s tím, že tato politička, která před ještě více než rokem od posledního šetření byla pro většinu dotázaných neznámou, mezitím poměrně výrazně vstoupila do povědomí české veřejnosti, přičemž názory na ní jsou značně protichůdné.

Podrobnější analýza ukázala, že muži častěji důvěřují B. al-Assadovi, S. Kurzovi a J. Stoltenbergovi, a naopak častěji vyjadřují nedůvěru k A. Dudovi, R. T. Erdoganovi, J.-C. Junckerovi, A. Kiskovi, E. Macronovi, T. Mayové, V. Orbánovi, P. Porošenkovi a Si Tin-pchingovi. V případě B. Netanjahua se mezi muži objevil vyšší podíl důvěřujících zároveň s vyšším podílem nedůvěřujících, zatímco ženy častěji uváděly, že ho neznají. Lidé ve věku od 60 let výše častěji důvěřují M. Zemanovi, naopak zvýšenou nedůvěru mají k J.-C. Junckerovi. Mladí lidé ve věku do 30 let méně často nedůvěřují A. Dudovi, J.-C. Junckerovi, E. Macronovi, A. Kiskovi a D. Trumpovi, nižší důvěru pak mají k M. Zemanovi.

Se zvyšujícím se stupněm ukončeného vzdělání roste důvěra, případně klesá nedůvěra k A. Kiskovi, S. Kurzovi, E. Macronovi, T. Mayové, A. Merkelové, B. Netanjahuovi, F.-W. Steinmeierovi a J. Stoltenbergovi. Naopak klesající důvěru či rostoucí nedůvěru s růstem vzdělání jsme zaznamenali v případě B. al-Assada, A. Dudy, R. T. Erdogana, R. Fica, V. Orbána, P. Porošenka, V. Putina a Si Tin-pchinga. Mezi vysokoškoláky byl zaznamenán zároveň zvýšený podíl důvěry i nedůvěry k B. al-Assadovi, A. Van der Bellenovi, J.-C. Junckerovi a S. Kurzovi, což je způsobeno tím, že tito respondenti výrazně méně často uváděli, že tyto politiky vůbec neznají.

Z hlediska politické orientace vyjádřené sebezaražením na pravolevé škále pravicově orientovaní voliči méně důvěřují nebo více nedůvěřují B. al-Assadovi, A. Dudovi, R. T. Erdoganovi, R. Ficovi, V. Orbánovi, V. Putinovi, Si Tin-pchingovi a M. Zemanovi, naopak více důvěřují nebo méně nedůvěřují A. Kiskovi, E. Macronovi, T. Mayové a B. Netanjahuovi.

Technické parametry výzkumu

| | |
|------------------------------------|--|
| <i>Výzkum:</i> | <i>Naše společnost, v18-04</i> |
| <i>Realizátor:</i> | <i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i> |
| <i>Projekt:</i> | <i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i> |
| <i>Termín terénního šetření:</i> | <i>7. - 19. 4. 2018</i> |
| <i>Výběr respondentů:</i> | <i>Kvótní výběr</i> |
| <i>Kvóty:</i> | <i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i> |
| <i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i> | <i>Český statistický úřad</i> |
| <i>Reprezentativita:</i> | <i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i> |
| <i>Počet dotázaných:</i> | <i>1115</i> |
| <i>Počet tazatelů:</i> | <i>231</i> |
| <i>Metoda sběru dat:</i> | <i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i> |
| <i>Výzkumný nástroj:</i> | <i>Standardizovaný dotazník</i> |
| <i>Otázky:</i> | <i>PI.2m</i> |
| <i>Kód tiskové zprávy:</i> | <i>pm180522</i> |
| <i>Zveřejněno dne:</i> | <i>22. května 2018</i> |
| <i>Zpracoval:</i> | <i>Jan Červenka</i> |

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |